

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 21. do 30. junija 2013

OBVESTILO

Po vročinskem valu so se sredi zadnje tretjine junija z dežjem in ohlavitvijo rastne razmere spremenile. Talni vodni rezervoar se je napolnil, voda v tleh je bila rastlinam začasno spet lahko dostopna. Za junij prenizke temperature zraka so vztrajale vse do konca meseca, višje temperature bi bile dobrodošle za žetev ječmena in dozorevanje pšenice. Hkrati so vremenske razmere s povišano vlago in omočenostjo listja ustvarjale idealne razmere za širjenje rastlinskih bolezní in potrebna je bila velika pazljivost pri varstvu rastlin. Pri varstvu rastlin s kontaktnimi fungicidi je ključna količina padavin. Pri 30 mm padavin je delovanje fungicida oslabiljeno, pri 50 mm padavin, pa je škropilna obloga izprana z listov.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Le dober teden, od 15. do 22. junija je trajal vročinski val s temperaturami zraka čez 30 °C. Sredi zadnje dekade junija pa se je spet ohladilo in temperature zraka so več dni zapored ostale od 2 do 4 °C pod dolgoletnim povprečjem. Čez dan se je ogrelo le do okoli 20 °C, minimalne temperature zraka so se približale 10 °C, oziroma so se v posameznih dneh spustile celo pod to vrednost. Povprečna dekadna temperatura zraka je bila na Obali in Goriškem nekaj desetink stopinje C nad povprečjem, med 20 in 21 °C, drugod pa državi pa nekoliko pod povprečjem, med 18 in 19 °C. Trije oziroma ponekod štirje dnevi so bili deževni, največ dežja je padlo na Notranjskem, do okoli 60 mm, v osrednji, vzhodni in severovzhodni Sloveniji do 55 mm, na Dolenjskem pa le dobrih 20 mm. Obala in višji predeli Slovenske Istre so ostali skoraj suhi. Tam so namerili le od 1 do 3 mm dežja. V osrednji in SV Sloveniji so padavine do 20 % presegle povprečje, drugod so bile skoraj za polovico pod njim, na Obali jih je bilo le za desetino povprečnih vrednosti. S 95-imi sončnimi urami je bilo osončenje najobilnejše na Obali, podobno tudi na Goriškem, drugod je bila vsota za okoli 10 sončnih ur manjša. Najmanj sonca, okoli 55 ur, je bilo v hribovitih predelih.

Napoved izdana: 2.7.2013

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

V večjem delu države je povprečno izhlapelo dobre 4 mm vode, na Obali do 5,5 mm. Najvišje vrednosti, do okoli 6 mm, pa so bile dosežene v prvih dneh dekade, ko je še trajal vročinski val. V drugi polovici dekade je bilo ob nižjih temperaturah zraka in padavinah izhlapevanje zmernejše. Skupaj je v dekadi izhlapelo od 40 do 60 mm vode.

STANJE RASTLIN

Visoke temperature zraka med vročinskim valom so povzročile močan vročinski stres. Nastali so številni sončni ožigi, najslabše jo je z ožganinami odnesla travna ruša po svežih odkosih. Po prehodu vremenske fronte so se rastne razmere hitro spremenile. Po dežju in jutranji rosi so pogosto omočeni listi in nekoliko nižje temperature zraka predstavljale nevarnost za hitro širjenje krompirjeve plesni.

Po vročini močno izčrpana zaloga vode v tleh se je po prehodu deževne fronte popravila in začasno je voda v tleh postala rastlinam spet lažje dostopna. Razen na Obali, kjer so tla že precej izsušena in še čakajo na dež. V drugih predelih, zlasti v SV Sloveniji in na osrednjem Štajerskem, je bilo do konca dekade izhlapevanje zmernejše, kljub temu se je do konca junija talni vodni rezervoar spet izčrpal, še posebno na plitvih in peščenih tleh, kjer je bilo potrebno vrtninam vodo dodati z namakanjem.

Izjema je bila Goriška, kjer preskrbljenost tal z vodo ob vročini ni padla pod nivo lahko dostopne vode. Koruzni posevki so povsod po Sloveniji izboljšali rast, višina posevkov je že dosegla višino okoli enega metra. Spremenljivo vreme, predvsem pogoste padavine in za ta čas prenizke temperature zraka niso bile naklonjene žetvi ječmena, ki je že potekala v večjem delu Slovenije. Dozoreva tudi pšenica, ugodnejše bi bile višje temperature zraka in suh zrak.

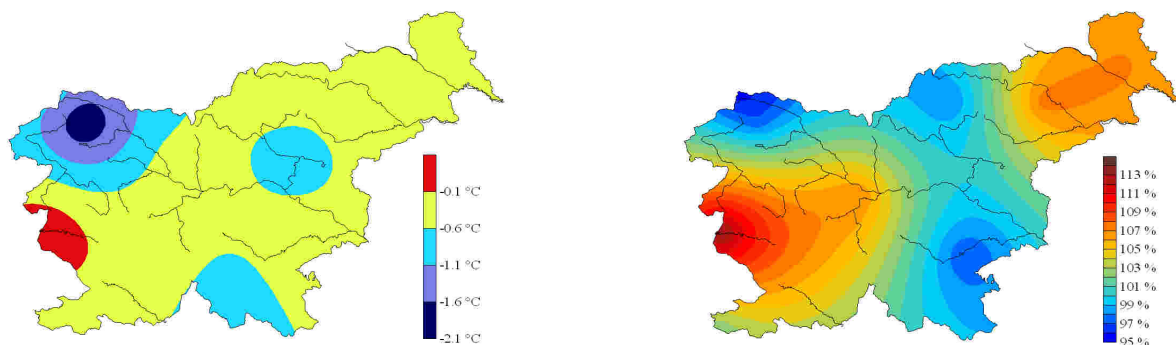
Vinska trta je v vinogradih SV Slovenije že večinoma odcvetela, le na posameznih legah in sortah (npr. laški rizling) je vinska trta v fenološki fazi 80 % odpadlih cvetnih kopic. Padavine v zadnjih dneh so omogočile nove sekundarne okužbe s peronosporo vinske trte, vinska trta pa je v tem obdobju razvoja tudi najbolj občutljiva za okužbe. Pri srednje poznih in poznih sortah breskev in nektarin na Primorskem je bilo potrebno paziti na redna škropljenja proti breskovemu škrlupu.

VODNA BILANCA

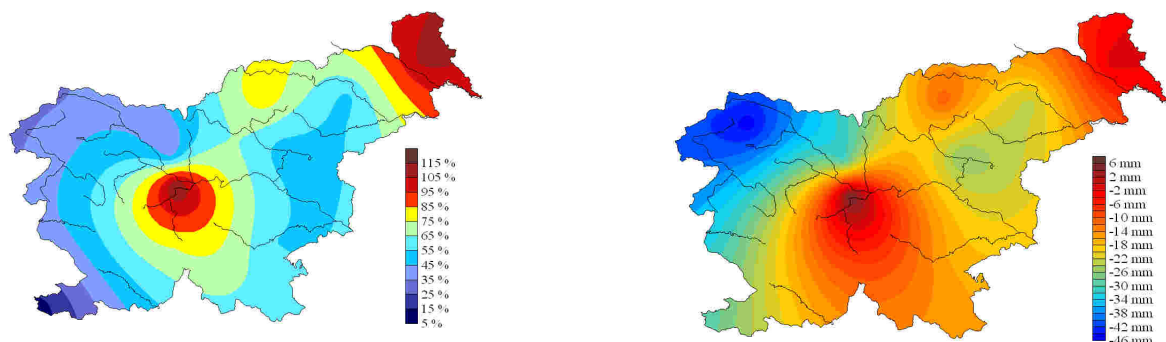
V večjem delu države je bila vodna bilanca negativna, z izjemo hribovitih območij, Notranjske in Ljubljanske kotline, kjer so padavine presegle količino izhlapele vode. Primanjkljaj vode, nad 50 mm je bil največji na Obali in v višjih predelih Slovenske Istre, nekoliko manjši od teh pa na Krasu in ponekod v Posavju. Tudi običajno je vodna bilanca v zadnji dekadi junija negativna, letošnji primanjkljaji pa so bili večji glede na povprečno stanje, razen v S in delu osrednje Slovenije.

Odklon temperature zraka (levo) in ur sončnega obsevanja (desno) v 3. dekadi junija 2013 od povprečja (1971-2000)

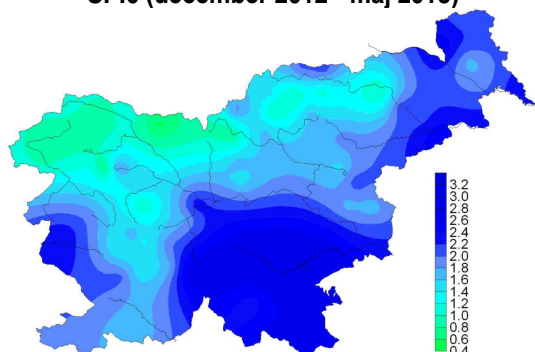
Odklon padavin (levo) in vodne bilance (desno) v 3. dekadi junija 2013 od povprečja (1971-2000)

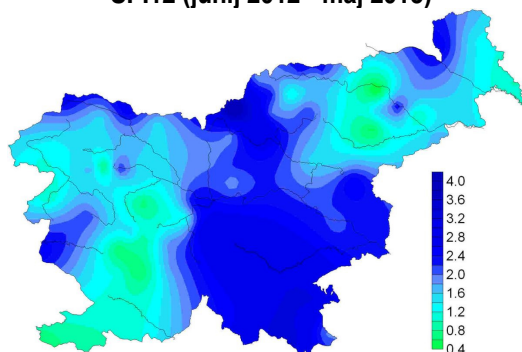
SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje.

Pozitivne oziroma negativne vrednosti SPI indeksa še ne pomenijo moče oziroma sušnosti pač pa le pozitivno oziroma negativno odstopanje padavin od dolgoletnega povprečja in v primeru velikih odstopanj nakazujejo izredno stanje. V polletnem obdobju, od decembra 2012 do maja 2013, je padlo nadpovprečno veliko padavin, zato je tudi šestmesečni indeks večinoma na mokri oziroma v hribovitih predelih severne Slovenije na zmerno mokri strani lestvice. Tudi v dvanajstmesečnem obdobju, od junija 2012 do maja 2013, je bilo v večjem delu osrednje, vzhodne in severne Slovenije zelo mokro, ponekod celo ekstremno mokro. V zahodni Sloveniji, predvsem na Obali in v Slovenski Istri, ter ponekod na Notranjskem in na osrednjem Štajerskem so izstopala zelo mokra območja. Čeprav to obdobje zajema tudi dva meseca trajajočo poletno kmetijsko in hidrološko sušo 2012, so k visoki – mokri – vrednosti indeksa, prispevali nadpovprečno namočeni jesenski in zimski meseci, ter mesec maj (povprečje 1971-2000).

SPI6 (december 2012 - maj 2013)

SPI12 (junij 2012 - maj 2013)

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2,0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2,3 %
1,5 do 1,99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4,4 %
1,0 do 1,49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9,2 %
-0,99 do 0,99	Normalno	Zelena	68,2 %
-1,0 do -1,49	Zmerno suho	Rumena	9,2 %
-1,5 do -1099	Zelo suho	Oranžna	4,4 %
-2,0 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2,3 %